

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠ. ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΜΙΛΤΟΣ ΣΥΡΜΟΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Μακεδονική Επιτροπή
- β. Οργανικός Νόμος
- γ. Ηνωμένη Αντιπολίτευσις

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να αντιστοιχήσετε τις ομάδες προσφύγων από τη στήλη Α' με τους τόπους μετακίνησης τους στη στήλη Β' [ένα στοιχείο της στήλης Α αντιστοιχεί με δυο στοιχεία της στήλης Β']

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Χίοι	Α. Αταλάντη
2. Ψαριανοί	Β. Οθωνούπολη
3. Μανιάτες	Γ. Ψαρά
4. Καρύστιοι	Δ. Αμοργός
5. Μακεδόνες	Ε. Μεσολόγγι
6. Σουλιώτες	Ζ. Πεταλίδι
7. από Όλυμπο	Η. Σποράδες
8. Κάσιοι	Θ. Αίγινα
9. Κρητικοί	Ι. Μονεμβασιά
	Κ. Αργολίδα

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Τι γνωρίζετε για τη δημιουργία του προσφυγικού συνοικισμού στην Ερμούπολη της Σύρου;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν η στάση του βασιλικού περιβάλλοντος, της ελληνικής κυβέρνησης και των Μ. Δυνάμεων απέναντι στις εξελίξεις στην Κρήτη, αμέσως μετά τη έκρηξη του κινήματος του Θερίσου το 1905;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε:

- α. την κατάσταση στην Κρήτη κατά τη διάρκεια της αρμοστείας του Αλέξανδρου Ζαΐμη. (μονάδες 10)
- β. τα εξωτερικά γεγονότα που προκάλεσαν την ανακίνηση του κρητικού ζητήματος. (μονάδες 5)
- γ. τη στάση της ελληνικής κυβέρνησης, των Μ. Δυνάμεων και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας μετά την έκδοση του ενωτικού ψηφίσματος των Κρητών. (μονάδες 10)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

«...Έξι ημέρες μετά την αναχώρηση του Γεωργίου, διοριζόταν ως νέος Ύπατος Αρμοστής ο μετριοπαθής παλαιός πρωθυπουργός Αλέξανδρος Ζαΐμης [18 Σεπτεμβρίου 1906], ενώ η Β΄ Συντακτική Συνέλευση των Κρητών προχωρούσε στην ψήφιση του νέου και αισθητά πιο φιλελεύθερου Συντάγματος (2 Δεκεμβρίου 1906), το οποίο ακολουθούσε σε γενικές γραμμές το ελληνικό Σύνταγμα του 1864, σε ελαφρώς βελτιωμένη μάλιστα εκδοχή. Τον Ιούλιο του 1907 άρχισε η αποχώρηση και των υπολοίπων διεθνών στρατευμάτων, που ολοκληρώθηκε δύο χρόνια αργότερα, καθώς προχωρούσε με γοργούς ρυθμούς η συγκρότηση της Πολιτοφυλακής (της τακτικής στρατιωτικής δύναμης του νησιού), στελεχωμένης από Έλληνες βαθμοφόρους που τυπικά είχαν παραιτηθεί από τις τάξεις του ελληνικού στρατού, ενώ από το 1910 Κρήτες υπαξιωματικοί παρακολουθούσαν μαθήματα στη σχολή Ευελπίδων.

Ήδη όμως οι ραγδαίες εξελίξεις στα Βαλκάνια, με το κίνημα των Νεότουρκων, την ανεξαρτησία της Βουλγαρίας και την προσάρτηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης στην Αυστροουγγαρία, έδιναν το έναυσμα για την de facto ανατροπή του καθεστώτος της κρητικής αυτονομίας υπό οθωμανική επικυριαρχία. Τον Σεπτέμβριο του 1908 συγκροτήθηκαν πάνδημα ενωτικά συλλαλητήρια και τις αμέσως επόμενες ημέρες η Κυβέρνηση της Κρήτης και η Βουλή των Κρητών εξέδιδαν σχετικά ψηφίσματα, κηρύσσοντας «την ανεξαρτησίαν της Κρήτης και την ένωσιν αυτής μετά της Ελλάδας, όπως μετ' αυτής απετελέση αδιαίρετον και αδιάσπαστον Συνταγματικόν Βασίλειον» [...] Η ελληνική κυβέρνηση, αν και υπέδειξε στον Ζαΐμη, που βρισκόταν τις ημέρες εκείνες στην Αίγινα, να μην επιστρέψει στην Κρήτη, τυπικά κράτησε ουδέτερη στάση.»

Λεωνίδας Καλλιβρετάκης στο «Ελευθέριος Βενιζέλος, Από την τουρκοκρατούμενη Κρήτη στον Εθνικό Διχασμό», τόμος Α, σελ.84-85

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Στις 24 Σεπτεμβρίου 1908, με ανεπίσημη υπόδειξη της ελληνικής κυβέρνησης, η κρητική βουλή, και ενώ απουσίαζε ο ύπατος αρμοστής, κατήγγησε το καθεστώς της αρμοστείας, κήρυξε την ένωση με την Ελλάδα και υιοθέτησε το ελληνικό Σύνταγμα. Η στάση των προστάτιδων δυνάμεων απέναντι στις νέες εξελίξεις της κρητικής υπόθεσης δεν ήταν τελείως αρνητική. Δεν ήταν διατεθειμένες να προβούν σε βίαιες ενέργειες που θα κατέπνιγαν τα φιλελεύθερα αισθήματα του κρητικού λαού. Αυτό έδειξε άλλωστε και η απόφαση να μην ενισχύσουν τις δυνάμεις τους με την αποστολή νέων στρατευμάτων στην Κρήτη και να αποσύρουν από το νησί και τα υπόλοιπα στρατεύματά τους. Από την πλευρά της Τουρκίας, οι Νεότουρκοι πίεζαν τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να μην αποδεχθούν την ανατροπή των ισορροπιών στην ανατολική Μεσόγειο και απειλούσαν με την αποστολή στρατευμάτων στο νησί. Για να αμβλύνουν τις αντιδράσεις της Τουρκίας, οι Μεγάλες Δυνάμεις ανακοίνωσαν ότι δεν είχε φτάσει ακόμα η στιγμή για την οριστική διευθέτηση του Κρητικού Ζητήματος, έχοντας υπόψη πάντα τη γνώμη της Υψηλής Πύλης.

Βασίλειος Αναστασόπουλος, *Οι εξελίξεις στο κρητικό ζήτημα την περίοδο 1896-1909 και οι Μεγάλες Δυνάμεις*, σελ. 17

ΘΕΜΑ Δ2

Αξιοποιώντας τα ακόλουθα κείμενα και τις ιστορικές γνώσεις σας, να αναφερθείτε:

- α) στην τρίτη φάση αντιδικίας αυτοχθόνων-ετεροχθόνων, όταν το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στο θέμα εκλογής βουλευτών. [Μονάδες 10]
- β) στις αντιδράσεις που προκλήθηκαν στο εσωτερικό της χώρας εξαιτίας της διαμάχης αυτοχθόνων-ετεροχθόνων. [Μονάδες 5]
- β) στη στάση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας απέναντι στη διαμάχη αυτοχθόνων-ετεροχθόνων και στις αιτίες που προκάλεσαν τις διαμαρτυρίες της. [Μονάδες 10]

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ο Ε. Σίμος, «ως πληρεξούσιος των εν τη Ελλάδι αποίκων μιας των επαρχιών εκείνων, αίτινες κατά δυστυχίαν απεχωρίσθησαν της ελευθέρας Ελλάδος», επεσήμανε, ότι «ότε ήλθε το πλήρωμα του χρόνου και το Ελληνικόν έθνος απεφάσισε ν' αποσειση τον βαρύν της δουλείας ζυγόν, η φωνή της ελευθερίας δεν ηκούσθη μόνον εις τας ανεξαρτήτους σήμερον επαρχίας-και άλλη γη Ελληνική ηλεκτρίσθη, και άλλη ώμοσε τον υπέρ πατρίδος όρκον ήρχισεν ο πόλεμος και μέρος ηνωμένον μετά όλου του έθνους εν τοις αρρήκτοις δεσμοίς της θρησκείας, της γλώσσης και του ονόματος, εκήρυξεν, ότι αναδέχεται τον κοινόν αγώνα και βάφει με το αίμα του την τύχη του πολέμου. Ουδείς εγίνωσκεν οποία ήθελον είσθαι τα όρια, αλλά πάντες προσεδόκουν, ότι μέρος τι ήθελεν είναι η κοινή πατρίς όλων των αγωνισθέντων και καταστραφέντων δι' αυτό αυτή ήτο η συνδέσασα το Ελληνικόν έθνος συνθήκη, ήτις εγράφη δι' αίματος. Τις εις την μακαρίαν εκείνην εποχήν των κινδύνων και

παθημάτων εδύνατο ν' αμφιβάλλη, ότι δεν είναι κοινή η τύχη όλων των δια του συνδέσμου των κοινών αγώνων και του κοινού συμφέροντος ηνωμένων προς αλλήλας επαρχιών;

Ι. Δημάκης, Η πολιτειακή μεταβολή του 1843 και το ζήτημα των αυτοχθόνων και ετεροχθόνων, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1991.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Το θέμα των δικαιωμάτων των ετεροχθόνων είχε προεκτάσεις και στις διεθνείς σχέσεις της Ελλάδας [...]. Έτσι, εκδηλώθηκαν αντιδράσεις της οθωμανικής αυτοκρατορίας, η οποία σε μια πιθανή διάκριση των ετεροχθόνων σε κοινότητες ανάλογα με την οθωμανική περιοχή καταγωγής τους (π.χ. Θεσσαλοί, Μακεδόνες, Ψαριανοί κλπ.) και στην παραχώρηση σ' αυτούς εκλογικών δικαιωμάτων, διέβλεπε τάσεις διεκδικήσεων σε εδάφη της εκ μέρους της Ελλάδας. [...]. Η οθωμανική κυβέρνηση διατύπωσε έντονες διαμαρτυρίες για την εκλογική αντιπροσώπευση που χορηγήθηκε στους Ψαριανούς και το ενδεχόμενο να παραχωρηθούν ανάλογα δικαιώματα και στις άλλες κατηγορίες προσφύγων και μεταναστών. [...]

Στις 24 Ιανουαρίου/5 Φεβρουαρίου 1844 ο πρεσβευτής της Οθωμανικής αυτοκρατορίας στην Αθήνα κοινοποίησε στους πρεσβευτές των τριών προστάτιδων Δυνάμεων το κείμενο μιας διακοίνωσης που επέδωσε στην ελληνική κυβέρνηση [...]. Στο κείμενο της διακοίνωσης γίνεται κατ' αρχήν αναφορά στη συγκρότηση της Εθνοσυνέλευσης, στην οποία παίρνουν μέρος πληρεξούσιοι που δηλώνουν αντιπρόσωποι Μακεδόνων, Θεσσαλών, Ηπειρωτών, Κρητών, Σαμίων, Ψαριανών, Κασσιωτών κ.ά., δηλαδή ατόμων που κατάγονται από περιοχές οι οποίες αποτελούν τμήμα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. [...] Και όχι μόνο η Εθνοσυνέλευση, αντίθετα από ό,τι ήλπιζε η Πύλη, παραδέχτηκε την εγκυρότητα των περισσότερων πληρεξουσίων [...], αλλά η επιφορτισμένη με τη σύνταξη του συντάγματος επιτροπή επικύρωσε την β' παράγραφο του άρθρου 61 που προέβλεπε την εκπροσώπηση στη Βουλή των εγκατεστημένων στην Ελλάδα Ψαριανών με δύο βουλευτές.

Ι. Δημάκης, Η πολιτειακή μεταβολή του 1843 και το ζήτημα των αυτοχθόνων και ετεροχθόνων, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1991, σελ. 181-186.

Ευχόμαστε επιτυχία!!!